

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Qeveria-Vlada-Government

**UREDBA (VRK) BR.20/2024 ZA OBRAZOVANJE OBUKU I
PRIZNAVANJE USLUGA I STRUČNJAKA**

Uredba (VRK) Br. 20/2024 za obrazovanje, obuku i priznavanje usluga i stručnjaka, usvojeno na 216 sastanku
Vlade Republike Kosovo, Odlukom Br. 05/216 dt.14.08.2024.

Vlada Republike Kosovo

Na osnovu člana 93 stav 4 Ustava Republike Kosovo, član 11, stav 1 Zakona br. 06/L-029 o zaštiti od zračenja i nuklearnoj bezbednosti (Službeni glasnik br. 5 od 27. aprila 2018. godine), član 10. Zakona br. 08/L-123 o izmenama i dopunama zakona u vezi sa racionalizacijom i uspostavljanjem linija odgovornosti izvršnih agencija (Službeni glasnik br. 11 od 17. maja 2023. godine), član 8 stav 4, prema stavu 4.5 Zakona br. . 08/L-117 o Vladi Republike Kosovo (Službeni glasnik br. 34/22 od 18. novembra 2022. godine), kao i član 78 stav 6. podstav 2. Uredbe o radu Vlade Br. 17/2024.

Usvaja:

UREDBU (VRK) BR. 20/2024 ZA OBRAZOVANJE OBUKU I PRIZNAVANJE USLUGA I STRUČNJAKA

POGLAVLJE I OPŠTE ODREDBE

Član 1 Svrha

1. Ova uredba ima za cilj utvrđivanje uslova i postupaka za obrazovanje, obuku i priznavanje službi i stručnjaka u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne bezbednosti.

2. Uredba je delimično usklađena sa Direktivom 2013/59 o osnovnim Bezbednosnim Standardima za Zaštitu od Rizika koji Proizilaze iz Izlaganja Radijaciji.

Član 2 Oblast delovanja

Odredbe ove Uredbe primenjuju se na obrazovanje, obuku i priznavanje službi i stručnjaka iz oblasti zaštite od zračenja i nuklearne bezbednosti.

Član 3 Definicije

1. Izrazi koji se koriste u ovoj Uredbi su sledećeg značenja:

1.1. **Priznanje** – je upravni akt kojim se priznaje pravo službe ili stručnjaka da vrši veštačenje u oblasti zaštite od zračenja;

1.2. **Odeljenje za Zaštitu od Zračenja i Nuklearnu Bezbednost (OZZNB)** – Odeljenje za Zaštitu od Zračenja i Nuklearnu Bezbednost bivša Agencija za zaštitu od zračenja i nuklearnu bezbednost;

1.3. **Ministarstvo** – nadležno Ministarstvo za životnu sredinu;

1.4. **Ovlašćenje** – registraciju ili licenciranje prakse;

1.5. **Tehnička služba** - organizaciju koja ima tehničke i ljudske resurse, znanje, obuku i iskustvo za delovanje ili davanje saveta o zaštiti od zračenja u skladu sa ovim uredbom;

1.6. **Stručnjak medicinske fizike** - lice koje ima znanje, obuku i iskustvo da deluje ili daje savete o pitanjima koja se odnose na fiziku zračenja koja se primenjuje na medicinsko izlaganje, čiju nadležnost u ovom pogledu priznaje Ministarstvo;

1.7. **Stručnjak za zaštitu od zračenja** - osobu koja ima potrebno znanje, obuku i iskustvo za pružanje saveta o zaštiti od zračenja radi obezbeđivanja efikasne zaštite pojedinaca, čiju nadležnost u ovom pogledu priznaje Ministarstvo;

1.8. **Izloženost** - čin izlaganja ili stanje izloženosti jonizujućem zračenju koje se emituje van tela (spoljna izloženost) ili unutar tela (unutrašnja izloženost);

1.9. **Akcidentalno izlaganje** - izloženost pojedinaca, sa izuzetkom radnika hitne pomoći, kao rezultat nesreće;

1.10. **Hitno izlaganje na radu** –izlaganje zračenju u situaciji vanrednog izlaganja od strane radnika hitne pomoći;;

1.11. **Medicinska izloženost** - izloženost izazvana asimptomatskim pacijentima ili pojedincima kao deo njihove sopstvene medicinske ili stomatološke dijagnoze ili lečenja, a za dobrobit njihovog zdravlja, kao i izloženost prouzrokovana negovateljima i asistentima i volonterima u medicinskim istraživanjima ili biomedicini;

1.12. **Normalno izlaganje** - izloženost koja se očekuje da će se desiti u normalnim uslovima rada u objektu ili aktivnosti (uključujući održavanje, inspekciju, dekomisijaciju) uključujući manje incidente koji se mogu držati pod kontrolom, tj. tokom normalnog rada i očekivanih operativnih događaja;

1.13. **Profesionalna izloženost** - izloženost zaposlenih, pripravnika i studenata, izazvana tokom obavljanja njihovog posla;

1.14. **Izloženost javnosti** - izloženost pojedinaca, isključujući bilo kakvo profesionalno ili medicinsko izlaganje;

1.15. **Potencijalna izloženost** –izloženost koja se ne očekuje, ali može biti rezultat događaja ili niza događaja verovatne prirode, uključujući kvar opreme ili greške tokom rada;

1.16. **Izloženost u postojećoj situaciji** - situaciju izloženosti koja postoji u vreme kada se mora doneti odluka o njenoj kontroli i koja ne zahteva preduzimanje hitnih mera;

- 1.17. **Izloženost u vanrednoj situaciji** –situaciju izloženosti zbog vanredne situacije;
- 1.18. **Licenca** - dozvolu izdatu putem dokumenta od strane Ministarstva za obavljanje prakse u skladu sa posebnim uslovima istaknutim u tom dokumentu;
- 1.19. **Preduzeće** - pravno ili fizičko lice koje ima pravnu odgovornost prema važećem zakonodavstvu za obavljanje delatnosti, ima zakonsku odgovornost za izvor zračenja ili posluje sa nuklearnim instalacijama, uključujući slučajeve kada vlasnik ili držalac izvora zračenja ne obavlja međusobno povezane ljudske aktivnosti;
- 1.20. **Radioaktivni otpad** –radioaktivni materijal u gasovitom, tečnom ili čvrstom obliku, čiju dalju upotrebu ne predviđa niti razmatra Ministarstvo ili pravno ili fizičko lice, koji je ovim uredbom regulisan kao radioaktivni otpad;
- 1.21. **Obaveštenje** - dostavljanje informacija Ministarstvu u cilju obaveštavanja o svrsi obavljanja delatnosti iz delokruga ovog uredbom;
- 1.22. **Pripravnik** - lice koje je na obuci ili instrukciji u okviru preduzeća u cilju ostvarivanja posebne veštine;
- 1.23. **Izloženi radnik** –lice, samozaposleno ili zaposleno kod poslodavca, koje je izloženo u radu koji se obavlja u okviru prakse regulisane ovim uredbom i koje može primiti doze koje prelaze jednu ili drugu granicu doze za javno izlaganje;
- 1.24. **Spoljni zaposleni** –svakog izloženog radnika, koji nije zaposlen u preduzeću odgovornom za nadzirane i kontrolisane oblasti, ali obavlja aktivnosti u ovim oblastima, uključujući pripravnike i studente;
- 1.25. **Jonizujuće zračenje** - energiju koja se prenosi u obliku čestica ili elektromagnetnih talasa talasne dužine od sto (100) nanometara ili manje, sposobna da direktno ili indirektno proizvodi jone;
- 1.26. **Nejonizujuće zračenje** –fizički entitet koji nosi ili skladišti energiju u prostoru i koji vrši silu na električna naelektrisanja. EMP uključuje magnetna, električna ili statička polja, sa frekvencijama u opsegu 0-300 GHz;
- 1.27. **Registracija** - ovlašćenje Ministarstva, po pojednostavljenoj proceduri, za obavljanje prakse u skladu sa uslovima utvrđenim važećim zakonodavstvom ili koje je Ministarstvo utvrdilo za ovu vrstu ili kategoriju prakse;
- 1.28. **Protokol** – pisani postupak za utvrđivanje i obezbeđenje bezbednosti i optimalne nege pri radu sa radioaktivnim izvorima, transportu, skladištenju i lečenju pacijenata;
- 1.29. **Dozimetrijska služba** - organizaciju koja je kompetentna da kalibriše, očitava i tumači pojedinačnu opremu za praćenje, ili da vrši merenja radioaktivnosti u ljudskom telu ili biološkim uzorcima, ili da vrši procenu doze, čija nadležnost je priznata od strane Ministarstva;

1.30. **Zatvoreni izvor** –radioaktivni izvor u kome je radioaktivni materijal trajno zatvoren u kapsuli ili sadržan u čvrstom obliku kako bi se sprečila bilo kakva distribucija radioaktivnih supstanci u normalnim uslovima upotrebe;

1.31. **Otvoreni izvor** - radioaktivni izvor u kome radioaktivni materijal nije zatvoren u kapsuli.

2. Ostali izrazi koji se koriste u ovoj Uredbi imaju isto značenje kao izrazi koji se koriste u Zakonu br. 06/L-029 za zaštitu od zračenja i nuklearnu bezbednost.

3. U smislu ove Uredbe, nazivi muškog roda označavaju i nazive ženskog roda i obrnuto bez diskriminacije.

POGLAVLJE II KRITERIJUMI ZA PRIZNAVANJE USLUGA

Član 4 Evaluacija mera zaštite od zračenja

Procenu mera zaštite od zračenja vrše tehničke službe, služba medicine rada i služba dozimetrije priznate od Ministarstva - Odeljenje za zaštitu od zračenja i nuklearnu bezbednost.

Član 5 Profesional Delatnost

1. Profesionalne delatnosti u zaštiti od zračenja za koje se zahteva potrebno priznanje su:

1.1. Merenje spoljašnjeg ili unutrašnjeg ličnog zračenja izloženih radnika ili pojedinaca koji se obučavaju ili obrazuju za rad sa izvorima zračenja;

1.2. Kalibracija, očitavanje i interpretacija pojedinačnih uređaja za praćenje, merenja radioaktivnosti u ljudskom telu ili biološkim uzorcima i procena doze;

1.3. Ispitivanje rendgenskih generatora, akceleratora, druge opreme koja proizvodi zračenje i pružanje procene, uključujući procenu rizika na osnovu merenja i proračuna;

1.4. Ispitivanje zatvorenih radioaktivnih izvora, opreme i pružanje procene, uključujući procenu rizika na osnovu merenja i proračuna;

1.5. Ispitivanje otvorenih radioaktivnih izvora, opreme i pružanje procene, uključujući procenu rizika na osnovu merenja i proračuna;

1.6. Sistematska kontrola zdravlja izloženih zaposlenih u skladu sa zakonima na snazi;

- 1.7. Veštačenje izvora jonizujućih zračenja i okolnih prostora, izrada dokumentacije koja pokazuje usklađenost prostora sa preduslovima za zaštitu od jonizujućih zračenja;
- 1.8. Veštačenje izvora nejonizujućih zračenja i okolnih prostora, izrada dokumentacije koja pokazuje usklađenost prostora sa preduslovima za zaštitu od nejonizujućih zračenja;
- 1.9. Merenja i praćenje aktivnosti radioaktivnih materija u vazduhu, zemljištu, vodi, uključujući podzemne vode, padavine, vodu za piće, hranu, građevinski materijal i druge potrebne proizvode;
- 1.10. Merenje koncentracije radona i radonskih potomaka u vazduhu, vodi i zemljištu;
- 1.11. Transport radioaktivnih i nuklearnih resursa, otpada i materijala;
- 1.12. Pakovanje radioaktivnog otpada i nuklearnih materijala za transport i skladištenje;
- 1.13. Merenje ekvivalentne ambijentalne doze t137;
- 1.14. Merenje alfa, beta ili gama zračenja za koje je zatraženo odobrenje;
- 1.15. Edukacija, obuka za izložene profesionalne zaposlene, pripravnike i studente;
- 1.16. Kalibracija opreme u sekundarnoj standardnoj dozimetrijskoj laboratoriji;
- 1.17. Kontrola starog metala za transportno-izvozne svrhe.

Član 6

Kriterijumi za priznavanje službi

1. Da bi pravno lice bilo priznato kao usluga za obavljanje relevantnih poslova zaštite od zračenja, mora da ispunjava sledeće kriterijume:
 - 1.1. Da je registrovano u ANSK-a kao preduzeće za obavljanje delatnosti u oblasti zaštite od zračenja i nuklearne bezbednosti, a za javne ustanove u skladu sa zakonima na snazi;
 - 1.2. Spisak stručnjaka za zaštitu od zračenja i medicinske fizike, prema delatnostima za koje je potrebna licenca, najmanje dva (2) stručnjaka iz odgovarajuće oblasti.
 - 1.3. Obezbediti zaposlene koji rade sa izvorima zračenja, lično merenje zračenja (lična dozimetrija), medicinski nadzor i posebnu stručnu obuku za sprovođenje mera zaštite od zračenja;
 - 1.4. Da ima u vlasništvu radni prostor koji omogućava obavljanje poslova za koje je traženo priznanje;

1.5. Da ima mernu i drugu opremu neophodnu za obavljanje poslova za koje se traži priznanje, kalibriranu u skladu sa važećim zakonima;

1.6. Protokol za obavljanje poslova za koje je traženo priznanje;

1.7. Da ima važeću akreditaciju na osnovu zahteva standarda ISO 9001 i EN ISO/IEC 17025 za metod merenja koji je neophodan u skladu sa članom 4. za obavljanje profesionalne delatnosti zaštite od zračenja, za šta je potrebno ovlašćenje.

Član 7

Postupak prijave za tehničku službu

1. Da bi bila priznata kao tehnička usluga, pravna lica moraju da popune:

1.1. Obrazac prijave prema Dodatku 1 ove Uredbe;

1.2. Potvrda o registraciji preduzeća;

1.3. Spisak radnika koji će obavljati stručne poslove zaštite od zračenja sa dokazima o stručnoj spremi i iskustvu;

1.4. Dokaz za osoblje koje radi i vrši merenja izvora zračenja za lično zračenje, medicinski nadzor i posebnu stručnu obuku za korišćenje i zaštitu od zračenja;

1.5. Protokoli za zadatak za koji je potrebno priznanje;

1.6. Kopija sertifikata o akreditaciji sa priložima, prema zahtevima standarda EN ISO/IEC 17025 za metode merenja potrebne za obavljanje poslova za koje je traženo ovlašćenje;

1.7. Izjavu pod zakletvom;

1.8. Spisak opreme sa tehničkim specifikacijama kojom vrši merenja, laboratorijske opreme sa kojom vrši analize i sertifikata o kalibraciji.

Član 8

Postupak prijave za usluge medicine rada

1. Za priznavanje službe medicine rada pravna lica moraju da popune:

1.1. Obrazac prijave prema Prilogu 1 ove Uredbe;

1.2. Potvrdu o registraciji preduzeća;

- 1.3. Spisak stručnih radnika koji će obavljati stručne zdravstvene poslove;
- 1.4. Medicinski nadzor za izložena zaposlena lica;
- 1.5. Dokaz o ispunjenosti uslova koji se odnose na objekat/prostor i tehničku opremljenost;
- 1.6. Kopiju sertifikata o akreditaciji sa priložima, prema zahtevima standarda EN ISO/IEC 17025 za metode merenja potrebne za obavljanje poslova za koje je traženo ovlašćenje;
- 1.7. Izjavu pod zakletvom;
- 1.8. Spisak opreme sa tehničkom specifikacijom kojom vrši kontrole, laboratorijske opreme kojom vrši analize i sertifikata o etaloniranju.

Član 9

Postupak prijave za usluge dozimetrije

1. Da bi bila priznata kao usluga dozimetrije, pravna lica moraju da popune:
 - 1.1. Obrazac prijave prema Dodatku ove Uredbe;
 - 1.2. Potvrda o registraciji preduzeća;
 - 1.3. Spisak radnika koji će obavljati stručne poslove zaštite od zračenja sa dokazima o stručnoj spremi i iskustvu;
 - 1.4. Dokaz za osoblje koje radi i vrši merenja izvora zračenja za lično zračenje, medicinski nadzor i posebnu stručnu obuku za korišćenje i zaštitu od zračenja;
 - 1.5. Protokoli za zadatak za koji je potrebno priznanje;
 - 1.6. Kopija sertifikata o akreditaciji sa priložima, prema zahtevima standarda EN ISO/IEC 17025 za metode merenja potrebne za obavljanje poslova za koje je traženo ovlašćenje;
 - 1.7. Izjavu pod zakletvom;
 - 1.8. Spisak opreme sa tehničkim specifikacijama kojom vrši merenja i sertifikata o kalibraciji.

Član 10

Registar poznatih usluga

1. Ministarstvo će voditi registar priznatih usluga.
2. Tehničke službe, službe medicine rada i službe dozimetrije izveštavaće Ministarstvu o delatnosti prema uslovima priznavanja.

3. Spisak priznatih usluga biće objavljen na internet stranici Ministarstva.

POGLAVLJE III PRIZNANJE STRUČNJAKA ZA ZAŠTITU OD ZRAČENJA I STRUČNJAKA MEDICINSKE FIZIKE

Član 11 Opšti kriterijumi

1. Opšti kriterijumi za stručnjake za zaštitu od zračenja i stručnjake medicinske fizike su sledeći:

- 1.1. Poseduju temeljno znanje o zaštiti od zračenja i nuklearnoj bezbednosti, uz pomoć formalnog obrazovanja, posebne obuke i radnog iskustva;
- 1.2. Da imaju visoko razvijene lične osobine, uključujući komunikacione, analitičke i liderske veštine;
- 1.3. Da poseduju detaljno znanje o specifičnim temama koje se odnose na njihovu oblast ekspertize i treba da stalno unapređuju svoje znanje u svojoj stručnoj oblasti.

Član 12 Stručnjak za zaštitu od zračenja

1. Ministarstvo obezbeđuje da stručnjak za zaštitu od zračenja daje kompetentne savete preduzeću u skladu sa važećim zakonskim zahtevima za profesionalno i javno izlaganje.

2. Stručni saveti o zaštiti od zračenja obuhvataju:

- 2.1. Optimizaciju i postavljanje odgovarajućih granica doze;
- 2.2. Planove za nove instalacije i prijem u upotrebu novih ili modifikovanih izvora zračenja u vezi sa bilo kojim inženjerskim kontrolama, karakteristikama dizajna, bezbednosnim karakteristikama i relevantnim uređajima za upozorenje za zaštitu od zračenja;
- 2.3. Kategorizaciju kontrolisanih i nadziranih područja;
- 2.4. Klasifikaciju izloženih radnika;
- 2.5. Radno mesto i programe praćenja radnog mesta i pojedinca i ličnu dozimetriju;
- 2.6. Odgovarajuće instrumente za praćenje zračenja;
- 2.7. Kontrolu kvaliteta

- 2.8. Program praćenja radne sredine;
 - 2.9. Mere za upravljanje radioaktivnim otpadom;
 - 2.10. Mere za sprečavanje udesa i incidenata;
 - 2.11. Pripremljenost i reagovanje u situacijama vanrednog izlaganja;
 - 2.12. Programe obuke i prekvalifikacije za izložene zaposlene;
 - 2.13. Istragu i analizu nezgoda i incidenata i odgovarajuće korektivne radnje;
 - 2.14. Uslove zapošljavanja trudnica i dojilja;
 - 2.15. Pripremu odgovarajuće dokumentacije kao što su prethodne procene rizika i pisane procedure.
3. Kada je potrebno, stručnjak za zaštitu od zračenja mora biti u vezi sa stručnjakom medicinske fizike.
4. Stručnjak za zaštitu od zračenja može biti raspoređen, ako je to predviđeno važećim zakonima, na poslove zaštite od zračenja zaposlenima i javnosti.

Član 13 **Specifični kriterijumi za stručnjake za zaštitu od zračenja**

1. Da bi bili priznati kao stručnjak za zaštitu od zračenja, kandidati moraju da pokažu kompetentnost u svojoj oblasti stručnosti tako što će dobiti odgovarajuću obrazovnu kvalifikaciju i obuku u jednoj (1) ili više od sledećih praksi:
- 1.1. Medicinske aplikacije;
 - 1.2. Opšta industrija;
 - 1.3. Transport radioaktivnih materijala;
 - 1.4. Dozimetrijski nadzor zaposlenih;
 - 1.5. Edukacija zaposlenih stručnjaka;
 - 1.6. Praćenje životne sredine;
 - 1.7. Upravljanje, transport, izolacija radioaktivnog otpada;
 - 1.8. Radioaktivni materijali pronađeni u prirodi;

- 1.9. Prakse iz oblasti nejonizujućeg zračenja.
2. Nadležnost za zaštitu od zračenja stiče se kroz urađenih studija na nivou četvorogodišnje univerzitetske diplome ili magistra fizike, hemije, elektrotehnike i računarstva ili ekvivalenta kao i:
 - 2.1. Posdiplomski kurs za zaštitu od zračenja, uključujući kurseve koji pokrivaju sve specijalizacije iz oblasti koji se završavaju jednim (1) sertifikatom o obuci jedne (1) tehničke službe, druge akreditovane institucije u zemlji ili inostranstvu;
 - 2.2. Potrebno radno iskustvo u trajanju od najmanje pet (5) godina u praksi vezanoj za specijalizaciju za koju se traži priznavanje.
3. Nezavisno od odredbe stava 2. stava 2.1. ovog člana, kandidati sa doktoratom iz stava 1. ovog člana oslobođeni su postdiplomske obuke iz oblasti zaštite od zračenja.
4. Izuzetno od odredbi stava 2. stav 2.1. ovog člana, univerzitetski nastavnici koji nude kurseve zaštite od zračenja oslobođeni su postdiplomske obuke iz oblasti zaštite od zračenja, pod uslovom da imaju najmanje pet (5) godina radnog iskustva.
5. Stručnjaci za zaštitu od zračenja moraju unaprediti svoja profesionalna znanja i veštine učešćem u obrazovnim i naučnim aktivnostima, uključujući konferencije, simpozijume, kurseve i radionice, pružanjem obrazovanja i obuke iz oblasti zaštite od zračenja, pojedinačnim doprinosima specijalizovanim časopisima ili knjigama, publikacijama i recenziranjem, ili učešćem u razvoju standarda radiološke bezbednosti, propisa ili smernica.

Član 14 **Stručnjak medicinske fizike**

1. Veštak medicinske fizike deluje ili daje mišljenje kao veštak, zavisno od slučaja, o pitanjima koja se odnose na fiziku zračenja primenom važećeg zakonodavstva.
2. Ministarstvo obezbeđuje da u zavisnosti od medicinske prakse, stručnjak medicinske fizike preuzme odgovornost za dozimetriju, uključujući fizička merenja za procenu doze koju primaju pacijent i druga lica u zavisnosti od medicinskog izlaganja, kao i davanje saveta o radiološkim medicinske opreme, a posebno doprinose:
 - 2.1. Optimizacija zaštite od zračenja pacijenata i drugih pojedinaca u zavisnosti od medicinskog izlaganja, uključujući primenu i upotrebu dijagnostičkih referentnih nivoa;
 - 2.2. Utvrđivanje i obezbeđenje kvaliteta radiološke medicinske opreme;
 - 2.3. Testiranje prijema radiološke medicinske opreme;

- 2.4. Izrada tehničkih specifikacija za radiološku medicinsku opremu i projekat instalacije;
- 2.5. Nadzor radioloških medicinskih instalacija;
- 2.6. Analiza događaja koji uključuju, ili potencijalno uključuju, slučajna ili nenamerna medicinska izlaganja;
- 2.7. Izbor potrebne opreme za obavljanje merenja zaštite od zračenja;
- 2.8. Obuka stručnog i drugog osoblja o relevantnim aspektima zaštite od zračenja.

Član 15 **Specifični uslovi za stručnjake medicinske fizike**

1. Da bi bili priznati kao stručnjaci za medicinsku fiziku, kandidati moraju da pokažu kompetentnost u svojoj oblasti stručnosti sticanjem odgovarajuće obrazovne kvalifikacije i obuke. Kriterijumi za stručnjaka medicinske fizike su:
 2. Diplomirani fizičar, zatim:
 - 2.1. Postdiplomski stepen fizike, što znači magistarska ili ekvivalentna diploma;
 - 2.2. Potvrda o obuci stručnjaka medicinske fizike u tehničkoj službi;
 - 2.3. Neophodna klinička obuka u trajanju od najmanje dve (2) godine, u zdravstvenoj ustanovi, pod nadzorom jednog (1) stručnjaka medicinske fizike priznatog od Ministarstva.
 - 2.4. Dodatna klinička obuka neophodna za svaku specijalizaciju iz radiologije, nuklearne medicine i onkologije biće sprovedena u periodu ne kraćem od šest (6) meseci.
3. Stručnjaci za medicinsku fiziku će dalje razvijati svoja profesionalna znanja i veštine učešćem u obrazovnim i naučnim aktivnostima, uključujući konferencije, simpozijume, kurseve i seminare, pružanjem obrazovanja i obuke medicinskim fizičarima i drugim kliničkim stručnjacima, ili pojedinačnim doprinosima specijalizovanim časopisima ili knjigama, publikacije i reference.

Član 16 **Priznavanje stručnjaka**

1. Za priznavanje stručnog lica za zaštitu od zračenja i medicinske fizike, podnosioci zahteva moraju podneti zahtev Ministarstvu koji mora da sadrži sledeću dokumentaciju:
 - 1.1. Odgovarajući obrazac zahteva iz Priloga 1. ove Uredbe;
 - 1.2. Kopiju lične karte;

1.3. Dokaz da nema krivičnog gonjenja;

1.4. Kopije diploma o studiranju;

1.5. Dokaz o radnom iskustvu;

1.6. CV/Rezime rada;

1.7 Sertifikat o obuci za stručnjaka za zaštitu od zračenja ili stručnjaka medicinske fizike iz tehničke službe.

2. Stručni radnici Ministarstva dok su u radnom odnosu u Ministarstvu nemaju pravo da obavljaju delatnost stručnog lica.

Član 17

Priznanje eksternih stručnjaka

1. Spoljni stručnjaci za zaštitu od zračenja i stručnjaci medicinske fizike koji su priznati kao takvi u zemljama EU i sa zemljama sa kojima Republika Kosovo ima bilateralni sporazum, priznaju se od strane Ministarstva, pod uslovom da:

1.1. Su priznati od strane nadležnih organa njihove zemlje porekla na osnovu sličnih kriterijuma opisanih u ovoj Uredbi;

1.2. Poznaju zakonodavstvo i regulatorni okvir koji reguliše zaštitu od zračenja i nuklearnu bezbednost Republike Kosovo;

1.3. Nemaju krivično gonjenje.

2. Da bi bio priznat kao stručnjak za zaštitu od zračenja ili stručnjak medicinske fizike u Republici Kosovo, podnosilac zahteva mora da podnese zahtev Ministarstvu, koji mora da sadrži sledeća dokumenta:

2.1. Obrazac prijave dat u Prilogu 1, popunjen i potpisan;

2.2. Kopija pasoša;

2.3. Dokaz da nema krivičnog gonjenja;

2.4. CV/Rezime rada

2.5. Priznanje kao stručnjak za zaštitu od zračenja ili stručnjak za medicinsku fiziku iz zemlje porekla.

2.6. Prevod na albanski ili srpski jezik uverenja o priznanju stručnjaka za zaštitu od zračenja ili medicinskog fizičara izdatog od strane nadležnog organa njihove zemlje porekla;

3. Odluku o priznavanju spoljnih stručnjaka za zaštitu od zračenja i stručnjaka medicinske fizike donosi Ministarstvo na sličan način kako je opisano u podstavovima 1.1 do 1.7 stava 1 člana 16 ove Uredbe..

Član 18 **Specifični kriterijumi za priznanje stručnjaka**

1. Znanja stručnjaka zaštite od zračenja i medicinske fizike ne mogu se prenositi na druga lica.
2. Priznanje kao stručnjak za zaštitu od zračenja mora ovlastiti nosioca da obavlja poslove utvrđene članom 12. ove uredbe.
3. Priznanje stručnjaka medicinske fizike daje nosiocu pravo na obavljanje poslova iz člana 14. ove uredbe.
4. Priznanje neće osloboditi vlasnike od poštovanja svih drugih zakona i propisa koji su na snazi u Republici Kosovo, a posebno zakona o dvojnomoj zapošljavanju i sukobu interesa.
5. Priznanje za stručnjake zaštite od zračenja i medicinske fizike važiće do pet (5) godina.

Član 19 **Obnavljanje priznanja stručnjaka**

1. Važenje priznanja za stručnjake zaštite od zračenja i medicinske fizike može se produžiti na zahtev.
2. Da bi se produžilo važenje priznanja, podnosioci zahteva moraju podneti zahtev Ministarstvu trideset (30) dana pre isteka roka važenja priznanja, sa sledećim dokumentima:
 - 2.1. Odgovarajući obrazac prijave iz Priloga 1. ove Uredbe, popunjen i potpisan;
 - 2.2. Dokaz da nije pod krivičnim gonjenjem;
 - 2.3. Dokaz da stručnjaci za zaštitu od zračenja i stručnjaci medicinske fizike imaju najmanje sto (100) bodova ukupno za poslednjih pet (5) godina, sa prosekom od dvadeset (20) bodova godišnje;
 - 2.4. Osvojeni bodovi će se računati tako da će jedan (1) dan relevantne obuke biti ekvivalentan deset (10) bodova.
3. Nakon evaluacije, Komisija će izdati preporuku u kojoj se izražavaju njeni nalazi i zaključci evaluacije prijave.

4. Generalni sekretar Ministarstva će na osnovu pozitivne preporuke Komisije produžiti važenje uverenja o priznanju za još pet (5) godina..

5. Na osnovu negativne preporuke Komisije, generalni sekretar Ministarstva će za podnosioca zahteva doneti rešenje o odbijanju, uz obrazloženje razloga za odbijanje prijave.

Član 20

Komisija za razmatranje i ocenu zahteva za priznavanje tehničkih službi i stručnjaka

1. Komisija za razmatranje i ocenjivanje zahteva za priznavanje tehničkih službi i stručnjaka od sada, Komisija se obrazuje odlukom Generalnog sekretara Ministarstva, koju čine tri (3) člana.

2. Mandat članova komisije iz stava 1. ovog člana je jednu (1) godinu sa mogućnošću produženja.

Član 21

Zadaci Komisije

1. Komisija razmatra zahteve podnosioca zahteva, prijavu i prateću dokumentaciju i priprema preporuku za generalnog sekretara Ministarstva o tome da li su ispunjeni kriterijumi definisani u članu 6. i 13. ove uredbe.

2. Nakon davanja preporuke Komisije, generalni sekretar Ministarstva je doneo rešenje o priznavanju tehničkih službi i stručnjaka za obavljanje određenih tehničkih poslova zaštite od zračenja.

3. U nekim slučajevima, Komisija vrši terenske posete radi provere kriterijuma definisanih u članu 6. ove uredbe.

4. Komisija sastavlja godišnji izveštaj i vodi evidenciju o svakom sastanku i svakoj aplikaciji koja je razmotrena na sednicama Komisije.

5. Komisija će razmotriti zahtev u roku od trideset (30) dana.

6. U slučaju nepotpunih zahteva, nadležni službenik će tražiti od podnosioca zahteva da dostavi nedostajuća dokumenta.

7. U slučaju da podnosilac zahteva ne dostavi Ministarstvu nedostajuće informacije u roku od četrdeset pet (45) dana od dana prijema zahteva za kompletiranje dokumenata, zahtev se odbija.

8. Kompletne prijave će biti ocenjene u skladu sa kriterijumima za priznavanje opisanim u članovima 13. ili 15. ove Uredbe, zavisno od slučaja.

9. Na osnovu pozitivne preporuke Komisije, generalni sekretar Ministarstva izdaje uverenje o priznanju stručnjaka, u formatu datom u Prilogu 5. i 6. ovog pravilnika.

10. Generalni sekretar Ministarstva će na osnovu negativne preporuke komisije doneti Rešenje o odbijanju za podnosioca zahteva, obrazlažući odbijanje njegove prijave.

Član 22

Trajanje priznavanja

1. Priznanje iz člana 6. ovog pravilnika izdaje se na period važenja sertifikata o akreditaciji prema zahtevima EN ISO/IEC 17025 ili najviše na period od pet (5) godina.

2. Tri (3) meseca pre isteka roka definisanog u stavu 1. ovog člana, stručna tehnička služba mora podneti zahtev za reakreditaciju.

Član 23

Oduzimanje i suspenzija priznanja za službe i stručnjake

1. Ministarstvo će ovlašćenoj tehničkoj službi oduzeti priznanje za obavljanje određenih tehničkih i stručnih poslova zaštite od zračenja i pre roka iz člana 11. stav 1. ove uredbe u slučajevima:

1.1. Ako stručno tehnička služba ne otkloni utvrđene nedostatke u roku utvrđenom rešenjem o inspekcijskom nadzoru;

1.2. Ako inspektor proceni da je radnja ili radnja izvršena suprotno ovom propisu i predstavlja opasnost od neposredne povrede ili značajne štete po zdravlje, imovinu ili životnu sredinu;

1.3. Ako akreditaciono telo koje je izdalo akreditaciju iz člana 7. stav 1. podstav 1.6. ovog pravilnika povuče akreditaciju.

1.4. U slučaju zloupotrebe priznanja kao što su: otuđenje, falsifikovanje isprave veštačenja.

2. Ministarstvo će obustaviti odobrenje ovlašćenoj tehničkoj službi za obavljanje određenih tehničkih i stručnih poslova zaštite od zračenja i pre roka iz člana 11. stav 1. ove uredbe u sledećim slučajevima:

2.1. Ako inspekcijski nadzor utvrdi da postupanje stručno-tehničke službe nije u skladu sa uslovima definisanim u priznanju;

3. U slučaju privremenog oduzimanja akreditacije od strane akreditacionog tela koje je izdalo akreditaciju iz člana 7. stav 1. stav 1.6. ovog pravilnika, priznata tehnička služba ne može obavljati stručne poslove zaštite od zračenja, u periodu trajanja važenja suspenzije, u oblasti akreditacije koja je privremeno povučena.

Član 24 **Odbijanje zahteva**

Odbijanje zahteva za priznavanje stručnih tehničkih usluga vrši se kada se utvrdi da nisu ispunjeni kriterijumi iz člana 6, 7, 8. i 9. ovog pravilnika.

POGLAVLJE IV **OBRAZOVANJE I OBUKA**

Član 25 **Obrazovanje i obuka**

1. Svako preduzeće mora obezbediti odgovarajuću edukaciju, obuku i informacije o zaštiti od zračenja pojedincima čije dužnosti zahtevaju posebne kompetencije u oblasti zaštite od zračenja.
2. Zaposleni koji moraju da prođu obrazovanje i obuku iz oblasti zaštite od zračenja su:
 - 2.1. Izložena zaposlena lica;
 - 2.2. Zaposleni potencijalno izloženi izvorima bez roditelja;
 - 2.3. Radnici hitne pomoći;
 - 2.4. Zaposleni i stručnjaci iz oblasti medicinske ekspozicije;
 - 2.5. Zaposleni u Ministarstvu.
3. Obuke moraju biti periodične u periodu od pet (5) godina.
4. Ministarstvo u saradnji sa Kosovskim institutom za javnu upravu od sada IKAP izrađuje program obuke sa specifičnim modulima čiji program je Prilog 1 ove Uredbe.

Član 26 **Kategorije lica koja se treba obučavanje**

1. Prilikom izrade kurseva obuke treba uzeti u obzir činjenicu da često stepen pripremljenosti polaznika nije isti u pogledu osnovnih znanja. Međutim, obuka je neophodna i pri određivanju sadržaja programa, uzimajući u obzir ona pitanja koja su direktno vezana za oblast primene zračenja od strane učesnika. Definisanje i uspostavljanje osnovnog nivoa kompetencija je pitanje visokog prioriteta za sve zaposlene.
2. Ministarstvo će podržati procedure za uspostavljanje visoke bezbednosne kulture u zemlji. Ovo se postiže samo u slučaju kada su sva lica koja koriste izvore zračenja na odgovarajući način

obučena da što tačnije razumeju odgovornosti koje imaju i obavljanje zadataka u uslovima visoke bezbednosti.

3. Kategorije lica koja moraju biti obučena su:

3.1. Stručnjaci za zaštitu od zračenja i stručnjaci medicinske fizike;

3.2. Službenici za zaštitu od zračenja;

3.3. Zaposleni koji koriste izvore zračenja;

3.4. Zaposleni u Odeljenju za zaštitu od zračenja i nuklearnu bezbednost.

4. Sadržaj i nivo obučenosti za svaku od ovih kategorija zasnivaju se na faktorima kao što su: mogućnost izlaganja zračenju, nivo nadzora nad aktivnošću, složenost posla koji se obavlja i nivo prethodne obuke zaposleni.

Član 27

Institucije koje sprovode obuku zaposlenih

1. Ustanove koje sprovode obuku zaposlenih o zaštiti od zračenja moraju imati pedagoško-stručno osoblje pogodno za izvođenje obuke, koje mora dokazati njenu pripremljenost, kao i neophodnu materijalnu osnovu za izradu kurseva.

2. Ovde institucije mogu biti odeljenja u blizini univerziteta, tehničke službe, KIJU ali uvek priznate od strane Ministarstva.

Član 28

Ponova obuka

Zaposleni koji koriste izvore zračenja i koji su prošli odgovarajuću obuku za zaštitu od zračenja moraju proći novu obuku nakon pet (5) godina.

Član 29

Procena i priznavanje obuke

1. Na kraju kursa obuke, po pravilu, treba izvršiti procena stečenog znanja, kroz testiranje učesnika koje prati OZZNB.

2. Nakon završetka kursa obuke i završene procene, učesnicima se mora uzeti sertifikat. Sertifikat mora da sadrži naziv centra za obuku, naziv kursa obuke i vreme njegovog razvoja. Sertifikat potpisuju nadležni organi kursa.

Član 30 Aneksi

1. Sastavni delovi ovog pravilnika su:

- 1.1. aneks 1 – Prijavni obrasci;
- 1.2. aneks 2 – Program obuke iz oblasti zaštite od zračenja
- 1.3. aneks 3 - Osnovni nastavni plan i program predmeta zaštite od zračenja;
- 1.4. aneks 4 - Nastavni planovi i programi posebnih predmeta;
- 1.5. aneks 5 - Program obuke odgovornih za zaštitu od zračenja; I
- 1.6. aneks 6 – Program obuke stručnjaka za zaštitu od zračenja i stručnjaka medicinske fizike.

POGLAVLJA V ZAVRŠNE ODREDBE

Član 31 Prelazne odredbe

U skladu sa stavom 1.7. stav 1. člana 6. ove Uredbe, počinje da se primenjuje tri (3) godine nakon stupanja na snagu ove uredbe.

Član 32 Stupanje u snagu

Ova uredba stupa na snagu sedam (7) dana od dana objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Albin KURTI

Premijer Republike Kosovo

30 august 2024

ANEKS 1
PRIJAVNI FORMULARI

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada-Government
Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës
Ministarstvo Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture
Ministry of Environment, Spatial Planning and Infrastructure
Departamenti për Mbrojtje nga Rrezatimi dhe Siguri Bërthamore

ZAHTEV ZA PRIZNAVANJE USLUGA

1. PODACI PODNOSIOCA PRIJAVE:

Pravno lice:	Kontakt podaci: Telefon: Email:
Grad: Ulica i broj:	Poštanski broj:

2. SPISAK PRAKSE ZA KOJE JE POTREBNO PRIZNAVANJE:

Tehnička služba ☒	Služba medicine rada ☐	Dozimetrijska služba ☐
Dijagnostičko - interventna radiologija	☐	Industrijska radiografija ☐
Radioterapija/onkologija	☐	Tehnike prepoznavanja ☐
Nuklearna medicina	☐	Tehnike bušenja bunara ☐
Sistematski zdravstveni pregled	☐	Upravljanje radioaktivnim/nuklearnim resursima i otpadom i razgradnjom ☐
Obrazovanje i obuka	☐	Prevoz radioaktivnih izvora i materijala ☐
Merenje koncentracije radona	☐	Kalibracija i očitavanje pojedinačnih uređaja za praćenje ☐
Merenja i praćenje aktivnosti radioaktivnih materija u vazduhu, zemljištu, vodi	☐	Veštačenje izvora nejonizujućeg zračenja ☐
Kontrola otpadnog metala za potrebe transporta-izvoza	☐	Ostalo (navedite): ☐

3. SPISAK DOKUMENTACIJE ZA PRIZNAVANJE STRUČNJAKA ZA ZAŠTITU OD ZRAČENJA:

- Poslovni sertifikat ARPK
- Dokaz iz suda da se krivični postupak ne vodi
- Spisak opreme kojom vrši merenja i uverenja o kalibraciji.
- Spisak radnika koji će obavljati stručne poslove sa dokazima o stručnoj spremi i iskustvu
- Izjava pod zakletvom
- Dodatni dokumenti
(navedite) _____

4. VERIFIKACIJA PRAVNOG LICA

Ime prezime potpis : _____ V.V.

Datum: ____/____/____

Sa ličnim podacima podnosioca zahteva postupaće se u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti.

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada-Government

Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës
Ministarstvo Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture
Ministry of Environment, Spatial Planning and Infrastructure

Departamenti për Mbrojtje nga Rrezatimi dhe Siguri Bërthamore

ZAHTEV ZA PRIZNANJE STRUČNJAKA ZA ZAŠTITU OD ZRAČENJA

1. PODACI PODNOSIOCA PRIJAVE:

Ime i prezime :	Kontakt podaci: Telefon: Email:
Grad:	Poštanski broj:
Ulica i borj:	

2. SPISAK PRAKSE ZA KOJE JE POTREBNO PRIZNAVANJE:

Medicina:		Industrija i ostalo:	
Dijagnostička radiologija	☐	Industrijska radiografija	☐
Interventna radiologija	☐	Tehnike prepoznavanja	☐
Nuklearna medicina	☐	Tehnike bušenja bunara	☐
Radioterapija/onkologija	☐	Upravljanje radioaktivnim otpadom i razgradnja	☐
Ostalo (navedite):	☐	Ostalo (navedite):	☐

3. SPISAK DOKUMENTACIJE ZA PRIZNAVANJE STRUČNJAKA ZA ZAŠTITU OD ZRAČENJA:

- Kopija lične karte
- Kopije diploma o studiranju
- Dokaz o radnom iskustvu od najmanje pet godina u oblasti zaštite od zračenja ili nuklearne bezbednosti
- Dokaz iz suda da se krivični postupak ne vodi
- CV/Rezime rada
- Sertifikat o obuci stručnjaka za zaštitu od zračenja
- Izjava pod zakletvom
- Dodatni dokumenti (navesti): _____

4. VERIFIKACIJA PRAVNOG LICA:

Ime prezime potpis : _____ v.v.

Datum: _____

Sa ličnim podacima podnosioca zahteva postupaće se u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti.

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria -Vlada-Government

Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës
Ministarstvo Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture

Ministry of Environment, Spatial Planning and Infrastructure
Departamenti për Mbrojtje nga Rrezatimi dhe Siguri Bërthamore

ZAHTEV ZA PRIZNANJE STRUČNJAKA MEDICINSKE FIZIKE

1. PODACI PODNOSIOCA PRIJAVE:

Ime i prezime	Kontakt podaci: Telefon: Email:
Grad :	Poštanski broj:
Ulica i broj:	

2. SPISAK PRAKSE ZA KOJE JE POTREBNO PRIZNAVANJE:

Medicina :	
Dijagnostička radiologija	☐
Interventna radiologija	☐
Nuklearna medicina	☐
Radioterapija/onkologija	☐
Ostalo (navedite):	☐

3. SPISAK DOKUMENTACIJE ZA PRIZNAVANJE STRUČNJAKA MEDICINSKE FIZIKE:

- Kopija lične karte
- Kopije diploma o studiranju
- Dokaz o radnom iskustvu od najmanje pet godina u oblasti zaštite od zračenja ili nuklearne bezbednosti
- Dokaz iz suda da se krivični postupak ne vodi
- CV/Rezime rada
- Sertifikat o obuci stručnjaka za zaštitu od zračenja
- Izjava pod zakletvom
- Dodatni dokumenti (navesti): _____

4. VERIFIKACIJA PRAVNOG LICA:

Ime prezime i potpis : _____ v.v. Datum: _____

Sa ličnim podacima podnosioca zahteva postupaće se u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti.

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada-Government

Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës
Ministarstvo Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture
Ministry of Environment, Spatial Planning and Infrastructure

Departamenti për Mbrojtje nga Rrezatimi dhe Siguri Bërthamore

PRIJAVA ZA PRIZNANJE SPOLJNIH STRUČNJAKA ZA ZAŠTITU OD ZRAČENJA I STRUČNJAKE MEDICINSKE FIZIKE

1. PODACI PODNOSIOCA PRIJAVE:

Ime i prezime	Kontakt podaci: Telefon: Email:
Grad :	Poštanski broj:
Ulica i broj :	

2. SPISAK PRAKSE ZA KOJE JE POTREBNO PRIZNAVANJE:

Medicina :		Industrija i ostalo:	
Dijagnostička radiologija	☐	Industrijska radiografija	☐
Interventna radiologija	☐	Tehnike prepoznavanja	☐
Nuklearna medicina	☐	Tehnike bušenja bunara	☐
Radioterapija/onkologija	☐	Upravljanje radioaktivnim otpadom i razgradnja	☐
Drugo (navesti):	☐	Drugo (navesti):	☐

3. SPISAK DOKUMENTACIJE ZA PRIZNAVANJE STRUČNJAKA ZA ZAŠTITU OD ZRAČENJA:

- Kopija pasoša
- Priznanje kao stručnjak za zaštitu od zračenja ili stručnjak za medicinsku fiziku iz zemlje porekla
- Overavanje uverenja o stručnom licu za zaštitu od zračenja ili medicinskoj fizici od strane nadležnog organa zemlje porekla;
- CV/Rezime rada
- Dokaz iz suda da se krivični postupak ne vodi
- Izjava pod zakletvom
- Dodatni dokumenti (navesti):

4. VERIFIKACIJA PRAVNOG LICA:

Ime prezime potpis : _____ v.v. Datum : _____

Sa ličnim podacima podnosioca zahteva postupaće se u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti.

ANEKS 2

PROGRAM OBUKE U OBLASTI ZAŠTITE OD ZRAČENJA

Na osnovu člana 11. i 19. Zakona br. 06/L-029 o zaštiti od zračenja i nuklearnoj bezbednosti i Uredbe br. 24/2018 o ovlašćenjima, Ministarstvo odobrava program obuke u oblasti zaštite od zračenja.

Ministarstvo osnovnim dokumentom iz oblasti zaštite od zračenja, bezbednosti i bezbednosti postavlja kao primarni zadatak da „identifikuje odgovornosti svakog pojedinca, uključujući i visoke nivoe upravljanje, za zaštitu i bezbednost od zračenja, kao i svakog pojedinca, budu na odgovarajući način obučeni i kvalifikovani“.

Ovaj dokument takođe postavlja kao zadatak da „Ministarstvo obezbedi pripremu adekvatnog zakonskog okvira, koji zahteva odgovarajuću obuku za sve kadrove angažovane na poslovima u vezi sa bezbednosti zračenja i fizičkog obezbeđenja izvora zračenja“.

Da bi se ispunili navedeni uslovi, obaveza je da svako lice koje je profesionalno izloženo zračenju ili koje može biti izloženo zračenju u toku svog rada mora biti adekvatno osposobljeno za zaštitu od zračenja i bezbedno korišćenje izvora zračenja. Obuka mora biti vezana za specifične prakse i može se kretati od kratkog (1) dnevnog kursa o zaštiti od zračenja do (1) opsežnog višemesečnog kursa za jednog (1) kvalifikovanog stručnjaka.

Pod ovim uslovima, Ministarstvo odobrava sledeći program obuke zaposlenih u oblasti zaštite od zračenja, uključujući izradu posebnih programa za lica koja se moraju osposobiti, uzimajući u obzir stepen stručne spreme, radno iskustvo, stručnu spremu i td.

1.1. Stručnjak za zaštitu od zračenja i stručnjak za medicinsku fiziku

Obuka za kvalifikovanog stručnjaka treba da pruži široko znanje o zaštiti od zračenja, bezbednosti zračenja i fizičkoj sigurnosti radioaktivnih izvora. Ovaj nivo znanja se može steći redovnim obrazovanjem, posebnim usavršavanjem i radnim iskustvom. Štaviše, kvalifikovani stručnjak mora imati sveobuhvatno znanje o mnogim specifičnim pitanjima vezanim za njegove oblasti stručnosti, kao i biti svestan razvoja u ovim oblastima.

Kvalifikovani stručnjak mora da ima izvanredne lične kvalitete, uključujući komunikacione, analitičke i liderske veštine, jer oni vode obuku i daju savete širokom spektru zaposlenih kao što su tehničari, menadžeri, stručnjaci i državni organi.

Kursevi za obuku kvalifikovanih stručnjaka treba da traju po pravilu tri (3) meseca.

1.2. Službenik za zaštitu od zračenja

Obuka službenika za zaštitu od zračenja će u velikoj meri zavisiti od oblasti primene zračenja, ali sva obuka treba da sadrži određenu količinu osnovnih informacija o zaštiti i bezbednosti. Dubina pokrivenosti svakog pitanja zavisiće od specifičnih praksi u kojima je osoba obučena i trebalo bi da uzme u obzir veličinu potencijalnog rizika povezanog sa preduzetom praksom.

Službenik za zaštitu od zračenja mora da poseduje lične kvalitete, kursevi za obuku službenika za zaštitu od zračenja treba da traju po pravilu tri (3) nedelje.

1.3. Zaposleni koji koristi izvore zračenja

Zaposlenima koji su zbog svog zanimanja izloženi zračenju potrebna je redovna obuka o merama zaštite od zračenja. Obuka može da se kreće od jednodnevne (1) dnevne obuke zaposlenog u blizini jedne (1) jednostavne radioaktivne sonde koja služi npr. za merenje nivoa (merač nivoa), do jedne ili više nedelja

obuke za zaposlene u jednom (1) postrojenju za zračenje.

Obuka zaposlenih o pitanjima zaštite i bezbednosti trebalo bi da bude glavna komponenta svakog programa zaštite od zračenja. Obuku treba sprovoditi u skladu sa vrstom posla i vrstom primene izvora zračenja. On mora da stvori kod zaposlenih neophodne navike da uvek bezbedno obavljaju rad sa izvorima zračenja. Program obuke mora da obezbedi da zaposleni dobiju adekvatne i ažurne informacije o zdravstvenim rizicima povezanim sa profesionalnom izloženošću, slučajnim izlaganjem i važnosti preduzimanja zaštitnih mera. Obuka treba da podigne svest zaposlenih o poštovanju zaštitnih mera na radnim mestima. Isto tako, radnici u reproduktivnom dobu moraju imati potrebne informacije u vezi sa potencijalnim rizikom od zračenja za embrion ili fetus tokom trudnoće.

Kursevi za obuku zaposlenih koji koriste izvore zračenja, po pravilu, treba da budu (3-4) tri do četiri dana.

1.4. Zaposleni u Odeljenju za zaštitu od zračenja i nuklearnu bezbednost

Obuka zaposlenih u DMRrSB zavisice od zadataka koje obavljaju i potencijalnog radiološkog rizika od izvora zračenja koje pregledaju. Tako zaposleni koji se bave procenom bezbednosti zračenja i inspekcijama ustanova koje koriste različite izvore zračenja moraju da prođu dugu obuku, dok inspektor industrijskih sonde mora da ima osnovnu obuku o zaštiti od zračenja. Zaposleni u odeljenju moraju biti upoznati sa regulatornim standardima i praksama koje se primenjuju u razvijenim zemljama, a važne komponente obuke zaposlenih su tehnike praćenja zračenja i inspekcije. Tokom razvoja obuke treba stimulisati lične kvalitete zaposlenih u regulatornom telu kao što su komunikacija, analiza i menadžment. Kursevi za obuku zaposlenih u regulatornom telu, po pravilu, treba da traju nekoliko dana (3-4 dana) ili duže, imajući u vidu specifične zahteve za specijalne specijaliste.

2. Ponova obuka

Ovo je neophodno za osvežavanje znanja stečenog na prethodnom kursu obuke, kao i za upoznavanje sa novim mogućim dešavanjima u oblasti zaštite od zračenja. Novi kursevi obuke se obično razvijaju na osnovu istog programa kao i kursevi obuke, ali, kako je gore naglašeno, uzimajući u obzir kako novosti, tako i činjenicu da su sadašnji zaposleni stekli radno iskustvo sa resursima zračenje koje koriste.

3. Program kurseva za zaštite od zračenja

Programi obuke sadrže osnovni nastavni plan, koji služi za sticanje osnova zaštite od zračenja za sve zaposlene, odnosno specijaliste, kao i dodatni (poseban) nastavni plan i program koji sadrži pitanja koja se odnose na posebne specijalnosti koje su:

- Radiodijoterapija (teleterapija i brahiterapija)
- Nuklearna medicina,
- Industrijska radiografija.
- Upotreba radioaktivnih sonde
- Zaposleni u Odeljenju

ANEKS 3

OSNOVNI NASTAVNI PROGRAM ZA KURSEVE ZAŠTITE OD ZRAČENJA

1. Uvod u atomsku i nuklearnu fiziku

1 čas

Atom i jezgro.
Radioaktivnost

Vrste zračenja nuklearne fisije
Prirodna i veštačka radioaktivnost

2. Interakcija zračenja sa materialom

1 čas

Direktno i indirektno zračenje
Interakcija naelektrisanih čestica sa materijom
Interakcija elektromagnetnog zračenja sa materijom

3. Dimenzije i dozimetrijske merne jedinice

1čas

Aktivnost, apsorbovana doza, doza izloženosti
Proračun doze iz tačkastog izvora

4. Biološki efekti zračenja

1 čas

Direktno i indirektno dejstvo zračenja
Stohastički i deterministički efekti
Spoljna izloženost i unutrašnja izloženost
Ekuivalentna doza

5. Standardi zaštite od zračenja

1 čas

Osnovni principi zaštite od zračenja
Prirodni nivoi zračenja
Vrste izloženosti i njihovi standardi
Kategorizacija radioaktivnih izvora
Bezbednost i fizička sigurnost resursa
Infrastruktura za zaštitu od zračenja
Nivoi izuzetaka

6. Uređaji za merenje zračenja

1 čas

Merni uređaji sa detektorom gasa
Merni uređaji sa scintilacionim detektorom
Kalibracija uređaja za merenje zračenja
Uređaji za merenje doze

7. Zaštita od zračenja

2 časa

Zaštita od alfa i beta zračenja
Zaštita od gama zračenja
Zaštita od neutronske zračenja
Zaštita od rendgenskih zraka
Oprema i alati za zaštitu od zračenja
Pravila za rad sa izvorima zračenja

Praktični rad

2 časa

Merenje zračenja
Zaštita od zračenja

Ukupno trajanje kursa:

10 časova

ANEKS 4

SPECIFIČNI PROGRAM KURSEVA

1. Dijagnostička radiologija

3 časa

Proizvodnja rendgenskih zraka, X rendgenske cijevi X, radni parametri, filtriranje rendgenskog zraka i dijafragma X

Radiografija, fluoroskopija, mamografija, interventna radiologija, kompjuterizovana tomografija, (CT skener), stomatološka radiologija

Zaštitna oprema i alati: kecelje, rukavice, naočare itd.

Monitoring kontrolisanih područja i individualni monitoring.

Osiguranje kvaliteta (QA) i kontrola kvaliteta (QC)

Zaštita pacijenata i javnosti (nivo smernica, granične doze)

2. Radioterapija (teleterapija i brahiterapija)

3 časa

Izvori zračenja (Co-60, Ir-192), izlaz izvora zračenja

Linearni akceleratori

Mašine za kobalt i brahiterapiju

Kolimatori, jonizacione komore,

Uređaji za kompjutersku tomografiju (CT skener)

Monitoring područja i individualni monitoring

Osiguranje kvaliteta (QA) i kontrola kvaliteta (QC)

Fizička sigurnost izvora, testovi curenja radioaktivnih izvora

Planiranje u vanrednim situacijama

3. Nuklearna medicina

3 časa

Korišćeni radioaktivni izvori, kvaliteti, izotopski generatori,

Gama kamere, skeneri, SPECT, PET

Kalibratori, uređaji za merenje i kontrolu zračenja

Monitoring područja i individualni monitoring (spoljna, unutrašnja, radioaktivna kontaminacija)

Osiguranje kvaliteta (QA) i kontrola kvaliteta (QC)

Zaštitna oprema i alati

Fizičko obezbeđenje resursa, nesreće i vanredne situacije.

Postupci čišćenja radioaktivnog zagađenja. Tretman radioaktivnog otpada

4. Industrijska radiografija

3 časa

Gama izvori koji se koriste u industrijskoj radiografiji, rendgenskim aparatima X.

Radijacione sredine, njihova zaštita.

Priprema i obeležavanje zona zračenja na terenu, sistemi upozorenja

Izbor mesta za zračenje

Fizička sigurnost radioaktivnih izvora

Monitoring područja i individualni monitoring

Osiguranje kvaliteta (QA) i kontrola kvaliteta (QC)

Hitni slučajevi pri transportu i zračenje objekata

Tretman radioaktivnog otpada

5.Upotreba radioaktivnih sondi i radioaktivna karotaža

3 časa

Vrste radioaktivnih sondi (debljina, gustina, nivo, merač vlage, itd.)

Fiksne sonde i mobilne sonde

Alati za kontrolu bušotine - radioaktivna karotaža

Postavljanje i skladištenje resursa sonde, njihova fizička sigurnost

Transport radioaktivnih izvora

Ispitivanje curenja resursa

Tretman radioaktivnog otpada

Osiguranje kvaliteta (QA) i kontrola kvaliteta (QC)

Monitoring područja i individualni monitoring

Udesi i vanredni slučajevi zračenja

Zaposleni u regulatornom telu

3 časa

Regulatorni okvir, infrastruktura za zaštitu od zračenja

Radiografija, fluoroskopija, mamografija, interventna radiologija, kompjuterizovana tomografija, (CT skener), stomatološka radiologija

Telekobalt i aparati za brahiterapiju

Gama izvori i rendgenski aparati koji se koriste u industrijskoj radiografiji

Vrste radioaktivnih sondi

Tretman radioaktivnog otpada

Monitoring područja i individualni monitoring

Udesi i vanredni slučajevi zračenja

ANEKS 5

PROGRAM OBUKE ZA ODGOVORNE LICE ZA ZAŠTITU OD ZRAČENJA

1. Osnovi nuklearne fizike

5 časova

Uvod u atomske strukture Radioaktivnost

Interakcija zračenja sa predmetom Izvori zračenja

2. Veličine i dozimetrijske jedinice

2 časa

Aktivnost, apsorbovana doza, doza izloženosti

3. Vrste vežbi sa zaračenjem

Radioaktivne sonde

Industrijska radiografija

Upotreba u medicini

4. Biološki efekti zračenja

2 časa

Deterministički efekti

Stohastički efekti

Ekvivalentna doza

5. Principi zaštite od zračenja i međunarodni okvir standarda (BSS)

2 časa

Konceptualni okvir zaštite od zračenja
Specijalizovane međunarodne organizacije

6. Infrastruktura za zaštitu od zračenja

3 časa

Regulatorni sistem
Program zaštite od zračenja
Bezbednosna kultura, obezbeđenje kvaliteta, obuka

7. Operativna zaštita od zračenja

6 časa

Tehnički aspekti zaštite od zračenja
Bezbednost i fizička sigurnost resursa
Klasifikacija oblasti
Monitoring radnih mesta

8. Procena unutrašnje i spoljašnje izloženosti

3 časa

Tretman radioaktivnog otpada
Individualno praćenje
Zdravstveni pregled

9. Transport radioaktivnih materijala

1 časa

Transportne kategorije
Vrste pakovanja, etiketiranje

10. Priprema i reagovanje na vanredne situacije

1 časa

Nacionalni plan za vanredne situacije
Planovi organizacija za vanredne situacije

VEŽBA:

1. Radiometrija zračenja

4 časa

2. Termoluminiscentna dozimetrija

4 časa

3. Monitoring područja

4 časa

4. Proračun doza i zaštita od zračenja

4 časa

5. Upravljanje radioaktivnim otpadom

4 časa

6. Kalibracija dozimetrijskih uređaja

4 časa

Ukupna dužina kvalifikacije:

51 časa

ANEKS 6

PROGRAM OBUKE STRUČNJAKA ZA ZAŠTITU OD ZRAČENJA I STRUČNJAKA MEDICINSKE FIZIKE

1. Osnovi atomske i nuklearne fizike

1 nedelja

Detaljno osnovno znanje iz atomske i nuklearne fizike

2. Osnovne dozimetrijske veličine i njihove merne jedinice

1 nedelja

3. Detaljno poznavanje dozimetrijskih veličina i njihovih jedinica kao i njihovih proračuna.

Poznavanje detektora zračenja i njihovih radnih karakteristika.

Izbor odgovarajućih detektora za merenja datog polja zračenja.

4. Biološki efekti zračenja

0,5 nedelje

Mehanizmi delovanja zračenja u živim tkivima, vrste dejstva, ekvivalentne doze, štete i koeficijenti rizika za procenu štete

5. Principi zaštite od zračenja i pravni okvir

1 nedelja

Konceptualni okvir, principi i međunarodni standardi zaštite od zračenja Proračun zaštitnih debljina

6. Regulatorna kontrola

1 nedelja

Poznavanje regulatornih infrastrukturnih zahteva za zaštitu od zračenja i bezbednost zračenja

7. Procena spoljašnje i unutrašnje izloženosti

2 nedelje

Procena doza generisanih od zatvorenom i na otvorenom izlaganju

8. Zaštita od profesionalne izloženosti

2 nedelje

Izrada i praktična implementacija programa zaštite od zračenja za profesionalna izlaganja

9. Medicinska izlaganja u dijagnostici, radioterapiji i nuklearnoj medicini

1,5 nedelje

Primena principa zaštite od zračenja na medicinska izlaganja.

(dijagnostička i interventna radiologija, radioterapija i nuklearna medicina)

Izračunavanje doze za pacijente.

10. Izloženost javnosti iz prakse sa izvorima zračenja

1 nedelja

Poznavanje različitih puteva kroz koje javnost može biti izložena kao rezultat prakse, kao i metode za određivanje doza

11. Radiološki hitni slučajevi, priprema i reagovanje na njih

1 nedelja

Upoznavanje sa uzrocima i posledicama situacija hroničnog izlaganja i radioloških i nuklearnih akcidenata, kao i radnji na likvidaciji posledica vanrednih situacija

12. Obuka trenera

1 nedelja

Organizacija i razvoj kurseva obuke.

Razvoj didaktičkih veština

Ukupna dužina kvalifikacija:

13 nedelja